

Forfatter: Worm, Jacob

Titel: . - [1968]

Citation: Worm, Jacob: ". - [1968]", i Worm, Jacob: . - [1968], udg. af ERIK SØNDERHOLM , [1968]-1994, s. 227. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-worm01val-shoot-idm140677732492736.pdf>
(tilgået 13. marts 2024)

Anvendt udgave: . - [1968]

UPPSALA.

Med smålændingen Vitus Erikssons typer.

Thesis 1.

Idet vi med ubetydelig pen ved disse bittesmå led vil aftegne Jeroboams afguderi samt Roboams hof og statshusholdning, rødmer 228 Status Roboami, Lectori benevolo Regis utriusque historiam ex 1 Reg: 12: non sine debito studio legendam, animis inculcandam, et nocturnâ diurnaque manu versandam offerre haud erubescimus, utraque autem historia conjuncta Jdeam totius mundi ac orbis imperantis animis veritatis et rationis Status optimi avidis luculenter exhibebit.

Thesis 2.

Atque priorem ut attingamus historiam, Curiam et rationem Status Roboami perlustraturi deprehendimus in hoc Rege, et qvæ laudem et qvæ vituperium merentur.

Thesis 3.

Laude dignus est Rhoboamus, 1, qvod rem propositam ac petitionem populi v: 5: diligentiori consilio et exqvisitæ deliberationi submisericordia, nec præcipitans responsum dederit: 2, qvod consilium cum consiliariis intimis inierit: 3, qvod redditum ac responcionem populo pollicitus concesserit. Vituperium autem incurrit, 1 qvod Seniores canitie et prudentiâ venerabiles, ceu ad nullam rem utiles, non sinè contemptu ac regni damnô, neglexerit ac præterierit; 2, qvod juniorum, imprudentiorum, fortè, Venatorum, contribulionum et collusorum consiliis atque inani nutui rem tamen ponderosam reliqverit; 3tiò, qvòd postulatis populi æqvissimis, et justissimis annuere recusaverit, ut suam prodiderit imprudentiam, ut regni ordinibus atque totius imperii subjectis supplicantibus summam fecerit injuriam.

Thesis 4.

In historia Jeroboami à v: 25 ad finem hæc in laudato Rege vituperanda occurunt: 1: civitatem ac domum regiam extruendam curavit, de domo autem et cultu vero veri Dei altum est silentium; 2: pravas molitur cogitationes panicô et vanô terrore percitus, de defensione sui regni ac rebellione 229 vi næppe ved at tilbyde den velvillige læser at læse begge kongers hitorie efter 1. Kongernes Bog, XII, ikke uden tilbørlig iver, indprente sig den i deres sjæle og vende og dreje den med hånden både dag og nat. Begge historier vil nemlig i fællig fortræffeligt fremvise en ide om hele verden og den herskende jord for de sjæle, der er havesyge efter sandhed og den bedste statshusholdning.

Thesis 2.

Og for at omtale den første historie, fastholder vi, idet vi nøje betragter Roboams hof og statshusholdning, både hvad der fortjener ros, og hvad der fortjener dadel hos denne konge.

Thesis 3.

Roboam er værdig til lovprisning, 1) fordi han har underkastet den fremførte sag og folkets ansøgning (vers 5) en ret omhyggelig rådslagning og udsøgt overvejelse og ikke har givet et hovedkulds svar; 2) fordi han er gået i råd med de fortroligste rådgivere; 3) fordi han har lovet og tilstættet folket at komme tilbage og give svar. Men han pådrager sig dadel, 1) fordi han har forsømt og forbigået de ældste, der er ærværdige af alderdom og klogskab, ligesom nyttige til ingenting, ikke uden foragt og tab for riget; 2) fordi han har overladt en så vægtig sag til de unge, muligvis mere ukloge jægeres, stammefællers og legekammeraters råd og tomme vink; 3) fordi han har afslået at bifalde folkets højst rimelige og retfærdige forlangender, så at han har forrådt sin uklogskab, så at han har gjort den højeste uret mod rigets stænder og mod hele kongerigets bønfaldende undersåtter.

Thesis 4.

I Jeroboams historie fra vers 25 til slutningen findes dette, som bør dadles hos den roste konge: 1) han har sørget for at opføre staden og det kongelige hus, men om den sande Guds hus og sande dyrkelse er der dyb tavshed; 2) han tænker, skræmt af panisk og tom rædsel, lave tanker om forsvaret af sit rige og israelitternes oprør og frafald, som 230 et defectione Israelitarum, qvas tamen sibi pertimescere haudqvaquam opus habuit, cum liqvet, Deum esse, qvi regna et / stabiliat et conferat, eademque, ubi visum fuerit, auferat; 3, Senatores Regios consilii Jdolatricis ad Jdolatriam cum omnibus subjectis impulit, verâ religione et cultu Dei in [horrendam] Jdolatriam mutatis; 4, duo conficit et conflat Jdola [quæ] in Dan et Bethel [collocavit], Dan significat domum judicii seu Regis ac justitiæ, hinc idola avaritiæ, superbiæ, dolimali, ambitionis et adulatioonis in aulis Principum adorantur. Alterum Jdolum in Bethel seu domo Dei collocavit, hinc Ecclesia multis hæresibus, injuriis, sacrilegiis, et vano vel tepido religionis exercitio onusta ingemiscit; 5. instituit festa Deo displicantia seu ἐντάλματα ἀνθρώπων, ordinat sacerdotes, violatō justō vocandi jure, Deo adversos, instituit cultum sacrificiorum, à qvô Deus totâ mente abhorruit.

Thesis 5.

Positis jam fundamentis curtæ atque angustæ hujus disputationis, consideranda veniunt Jdola Jeroboami, eaque vel Ecclesiastica in Bethel, seu Ecclesia ac domo dei, vel politica in Dan seu domo judicii, Regis ac justitiæ, atque hæc Jdola in curia per rationem Status Rhoboami collocantur.

Thesis 6.

Deprehendimus autem nullum regni Jeroboamitici (de aliis enim orbis imperantis imperiis ac regnis in tota hac disputatione ne verbulum qvidem eloqvimur) ordinem aut statum ab hac Jdolatria Jeroboamica immunem ac liberum esse, sed rem in orbe imperante procedere, ut Dan: 3: ubi omnes, maximi, medioxumi, minimi adorant imaginem auream. Recensebimus itaque idola 1: in statu politico seu Dan collocata, et quidem Regum Israelis, ministrorum regiorum, [Commissariorum, Consiliariorum atque officiariorum Regiorum,] 231 han dog slet ikke havde nødig at frygte så meget, når det er klart, at det er Gud, som både afstiver og overdrager og fratager riger; 3) han tilskyndede de kongelige råder med afgudsdyrkerens råd til afgudsdyrkelse sammen med alle undersætterne, idet den sande tro og Guds dyrkelse bliver forandret til afskyelig afgudsdyrkelse; 4) han forfærdiger og støber afgudsbilleder, som han har anbragt i Dan og Bethel; Dan betyder dommens eller kongens og retfærdighedens hus; herfra tilbedes afgudsbilleder for havesyge, overmod, bedrageri, ærgerrighed og smiger i fyrsternes slotte. Det andet afgudsbillede anbragte han i Bethel eller Guds hus; heraf stønner kirken, belæsset med mange kætterier, uretfærdigheder, vanhelligelser og tom eller lunken trosudøvelse; 5) han indstifter fester, der mishager Gud eller menneskenes befalinger, han indsætter præster under krænkelse af den rette kaldsret, han indstifter offertjeneste mod Gud, fra hvilken Gud gyste tilbage af hele sit sind.

Thesis 5.

Idet nu grundstenene for denne korte og sammentrængte disputats er lagt, kommer Jeroboams afgudsbilleder i betragtning, og det er enten de kirkelige i Bethel eller Guds kirke og hus eller de politiske i Dan eller dommens, kongens og retfærdighedens hus, og disse afgudsbilleder opstilles ved hoffet gennem Roboams statshusholdning.

Thesis 6.

Men i Jeroboams rige (thi vi taler ikke engang blot et ord om de andre storrigere og riger på den herskende jord under denne disputats) finder vi ikke, at nogen rang eller stand er fri og frigjort fra denne Jeroboams afgudsdyrkelse, men at sagen skrider frem på den herskende jord (ligesom i Daniel III), hvor alle de største, middelstore, mindste tilbeder guldbilledet. Vi vil derfor opregne de afgudsbilleder, der 1) er opstillet i den politiske stand eller Dan, og det er jo af Israels konger, kongelige ministre, kommissærer, kongelige råder og officerer, civile og krigsmæssige, personale i hof og domstole, og hvilket navn de end fryder 232 civilium, bellicorum, Curalium, Judicialium, et qvocunqve demum nomine gaudeant. 2: enumerabimus in statu Ecclesiastico Jdola Pontificum seu Episcoporum, Rabbinorum seu Professorum, Lectorum seu concionatorum Jeroboami Aulicorum in Bethel seu domo Dei collocata.

Thesis 7.

Jdola Jeroboami et reliqvorum Regum Israëlis vel sunt Ecclesiastica vel Politica, vel oeconomica et quidem alia in pace, alia in bello, alia negative, alia positive, coluntur.

Thesis 8.

Venerantur Reges Israëlis idola ecclesiastica, cum 1) civibus Ecclesiæ invitis, vi quasi et týrannide, jus vocandi sacrorum ministros contra verbum Dei eripiunt, [calvâ] utut adhibitâ excusatione, qvod subjecti suum jus sponte in Reges transtulerint, cum tamen (veritas modò audiatur) violentiâ intoleranda illud Ecclesiæ jus, ut ministrorum regiorum marsupia aurô impleantur, vel scorta Magnatum sacri Ministerii Candidatis pro legitimis conjugibus obtrudantur, sit ademptum. 2) Eadem Jdola [in] Bethel adorant Reges Israëlis, cum, ob carnalem respectum, ob hypocrisin et adulatorias gratulationes indocti, rudes, inepti ad Episcopatum, Professiones et lautiora munera sacra, absque ullo examine aut δοκιμασίᾳ extolluntur, dignioribus et doctioribus per injuriam abjectis, spretis et neglectis, ut habetur Eccles: 10: v. 5.6.7. confer 2. Macch: 4. v. 7: 3) Eadem Bethelis Jdola coluntur, cum Reges Israëlis bona et prædia Ecclesiastica per sacrilegium diripiunt, et in profanum et secularum usum avertunt. Ad extreum, cum oscitanter verbum Dei et admonitiones sacras, obstructis auribus et animis audiunt, item interdum etiam saxis obruunt sacros monitores 2. Parall: 24: v: 21: et cap: 25: v: 16: tunc autem Neronis ac Herodis filii existunt legitimi.

233

sig over; 2) i den kirkelige stand vil vi opregne ypperstepræsternes eller biskoppernes, rabbinernes eller professorernes, levitternes eller Jeroboams hofpræsters afguds billeder, der er opstillet i Bethel eller Guds hus.

Thesis 7.

Jeroboams og de øvrige israelitiske kongers afguds billeder er enten kirkelige eller politiske eller økonomiske, og nogle dyrkes jo i fred, andre i krig, nogle negativt, andre positivt.

Thesis 8.

Israels konger tilbeder kirkelige afguder, når de 1) mod Guds ord med vold og så at sige tyranni fratager kirkens borgere mod deres vilje retten til at kalde tjenerne til helligdommene, idet der blev anvendt den skaldede undskyldning, at undersætterne af egen drift har overført deres ret til kongerne, da dog (sandheden skal nu høres) den ret med utålelig vold er frataget kirken, for at de kongelige ministres punge kan fyldes med guld, eller stormændenes skøger pånødes den hellige tjenestes kandidater som lovformelige ægtefæller; 2) Israels konger tilbeder samme afguds billeder i Bethel, når ulærde, udannede,ståbelige på grund af kødeligt hensyn, på grund af hykleri og smigrende lykønskninger uden nogen eksamen eller prøvelse ophøjes til bispedømme, lærestole og fornemmere hellige embeder, idet de mere værdige og lærde med urette bliver forkastet, foragtet og forsømt, således som det findes i Prædikerens Bog X, vers 5. 6. 7, jf. 2. Makkabæerbog IV, vers 7; 3) samme Bethels afguds billeder dyrkes, når Israels konger ved kirkeran røver kirkens gods og jordegods og tilvender sig det til uindviet og verdsligt brug; sluttelig, når de med forstokkede øren og sjæle ligegyldigt hører Guds ord og de hellige påmindelser; fremdeles overdænger de undertiden også de hellige påmindere med sten - 2. Krønikernes Bog XXIV, vers 21 og XXV, vers 16. Men da er de ægte sønner af Nero og Herodes.

234

Thesis 9.

Jdola Jeroboami politica, sunt vel civilia, vel bellica, illa respiciunt vel [domum] judicii seu summi juris, vel domum supplicationum seu cancellos, vel ærarium, et alias publicas regni Jeroboami ædes, ut et regni bona, silvas, arces, prædia.

Thesis 10.

Eheu! non absque lamentis et subjectorum qverelis videre et observare licet, qvod Reges Israëlis sæpe [vident] alienis oculis, audiunt alienis auribus, respondent alienorum labiorum oraculis, regunt atque administrant alienis manibus. Nativos, insitos, atque ingenuos regni ordines et cives, antiquo stemmate, avitâ fortitudine ac virtute, nec non verâ nobilitate claros ceu περί[ψ]ημα et fungum altô [prætereunt] superciliô, omittunt, negligunt, atque repudiant, in horum locum electis, cooptatis, atque ad sumnum fortunæ, bonorum, honorum, et munera fastigium erectis ac promotis exoticis / atque extraneis, peregrinisque, nugatoribus, Venatoribus, [pistoribus], lippis, Tonsoribus, lixis, calonibus, [fricticiceris] et nucis emptoribus, Agýrtis, circumforaneis, blateronibus, et gerrarum sicularum venditoribus, Adulatorum, mimorum, momorum, parasitorum et leonum qvisqviliis atque [umbris] phantasticis ac fanaticis, non sine Ecclesiæ damno, Patriæ luctu, bonorum gemitu, et ipsius Regis Israëlis pernicie ac calamitate.

Thesis 11.

Imprudentia, juris patrii ignorantia, tedium jus dicendi, indulgentia scelerum, nimia, nausea ac negligentia audiendi afflictorum supplicationes, obedientia exoticis adulatoribus præstata, sunt haud infima certè Jeroboami idola politica.

235

Thesis 9.

Jeroboams politiske afguds billeder er enten borgerlige eller militære. De vedrører enten domhuset eller højesterets hus eller kancelliet eller skrankerne eller skatkammeret og andre offentlige residenser i Jeroboams rige som f. eks. rigets gods, skove, borge, jordegods.

Thesis 10.

O ve, man kan ikke uden jamren og klager fra undersåtterne se og iagttage, at Israels konger ofte ser med fremmede øjne, hører med fremmede øren, svarer med fremmede læbers orakelsvar, styrer og forvalter med fremmede hænder, de forbigår, udelukker, forsømmer og forkaster rigets indfødte, medfødte og indsigtsgyldige stænder og borgere af gammel stamme med tapre og dydsirede forfædre samt berømte for sandt adelsskab ligesom smuds og svamp i dybt hovmod, idet der i disses sted udvælges, optages, ophøjes og forfremmes udlændinge og fremmede og omstreftere, vindbøjtler, lykkejægere, »bagere«, øjensvage, barberer, marketendere, trosknægte, købere af ristet ært og nød, bedragere, omløbere, sladderhanke, sælgere af siciliske bagateller, fantastiske og fanaticke udskud og skygger af spystslikkere, komedianter, spottere, snyltegæster og ruffere til lykkens, de gode æresbevisningers og embeders højeste top ikke uden tab for kirken, sorg for fædrelandet, klagen fra de gode og ødelæggelse og undergang for selve Israels konge.

I N E S I S T I.

Uklogskab, uvidenhed om fædrelandets ret, lede ved at øve ret, eftergivenhed over for forbrydelser, alt for megen kvalme og ligegyldighed under påhøring af de ulykkeliges bønner, lydighed, udvist over for fremmede smigrere er til visse næppe de ubetydeligste politiske afgudsbilleder hos Jeroboam.

236

Thesis 12.

Jnuria est idolum horrendum ac týrannidi affine, cum princeps incitamentis adulatorum, formam regimimis mutaturus, convocatos regni ordines, portis clausis, morte, gladiô, igne, bonorum confiscatione cogit, adigit, et compellit, jure suô cedere, ut antiqvis regni privilegiis, immunitatibus ac libertatis insignibus exuantur, spolientur, ac priventur. Qvibus rebus fit, ut nobiles ac regni ordines, ademptâ per coactionem libertate, etiam, interpositis vel mille juramentis, regi suô Jsraëlis nunquam post hac benè velint, nec candidè et sincere cupiant.

Thesis 13.

Colitur aliud, immane injuriæ idolum, cum servi, vasalli aut clientes alicujus proprietarii ac Domini, tot tributa, census, ac vectigalia solverint, ut depaupertati et omnibus bonis exuti panem mendicando qværere cogantur, nullis interim redditibus ad verum Dominum pro manantibus, fundô, insuper devastatô: ipse interim Dominus plena Jeroboami tributa et vectigalia pendere teneatur, qvâ týrannide immanior excogitari nequit ulla. Nimiis autem his exactionibus et pressuris qvibus nobiles, ignobiles, divites, si qui sint, et pauperes pastorum et sacrorum munerum antistites, ut et politicorum promiscuè absque ullô discriminâ, fictâ hâc sive ratione, sive excusatione, qvod omnium tutela ac defensio agitur, obnoxii involuntur, omnem sui amorem in animis subjectorum extingvit, everrit et exstirpat, [Jeroboamus,] cum malit metui qvam amari, injectô insuper ori ac [labiis] subjectorum Souverainitatis capi-/strô, loris, frænis, atque habenis, ut nè contra illicitum ac Deo inimicum imperandi modum, [hiscere,] nec eloqvi, nec fari aut agere præsumant. Sed conscientiis, gemitibus, precibus, ac suspiriis dominari nequit, [quocirca subjecti non ex

237

Thesis 12.

Uret er et rædsomt, med tyranni nærbeslægtet afgudsbillede, når fyrsten, der efter smigreres tilskyndelser vil forandre styreformen, nøder, driver og tvinger rigets sammenkaldte stænder, efter at portene er lukkede, med død, sværd, ild, beslaglæggelse af gods til at afstå fra deres ret, så at de fratages, berøves og frarøves rigets gamle privilegier, immuniteter og tegn på frihed. Herved sker det, at adelige og rigets stænder, efter at friheden er borttaget ved tvang, skønt der ligeledes er sat omtrent 1000 eder i pant, herefter aldrig kan lide eller rent og oprigtigt ønske godt for deres Israels konge.

Thesis 13

THESIS 13.

Men et umådeligt afgudsbillede for uretfærdighed dyrkes, når en eller anden jorddrots og herres tjenere, undergivne, klienter betaler så mange ekstraskatter, skatter og afgifter, at de, forarmede og berøvede alt gods, tvinges til at skaffe det daglige brød ved at tigge, idet der i mellemtíden ikke fremkommer nogle indtægter til den rette herre. Selv om grunden desuden er lagt øde, skal herren betale Jeroboam fulde skatter og afgifter, og der kan ikke udtænkes noget mere umådeligt end dette tyranni. Men ved disse alt for store opkævnings- og udpresninger, hvormed velbyrdige, vanbyrdige, rige, hvis sådanne findes, og fattige, præster og de hellige embeders foresatte såvel som de politiske i flæng uden nogen forskel enten under denne opdigtede fornuftgrund eller undskyldning, at det drejer sig om alles beskyttelse og værn, prisgivne tilhylles, udsletter, tilintetgør og udrydder Jeroboam al kærlighed til sig i undersåtternes sjæle, når han hellere vil frygtes end elskes, idet der desuden på undersåtternes mund og læber bliver lagt en suverænitetens grime, tømmer, bidsler og tøjler, at de ikke skal driste sig til at mukke, ej heller udtale sig om eller sige eller handle imod denne ulovlige og gudsøjfjendske måde at herske på, men Jeroboam kan ikke herske 238 intimis fibrarum recessibus, sed extremis modo labiis, pro Rege Jeroboame et regnatrice domo preces fundant].

Thesis 14.

Nimia Jeroboami indulgentia in plectendis Principibus [ac] ducibus [bellicis], proditionis apertæ convictis, prostratâ scilicet disciplinâ militari, est Idolum plusquam exsecrabile, qvod etiam periclitante patria, colitur et adoratur; unde contingit, ut milite gregario vel ob vile aliquod Facinus, vel ob [flagitatum] stipendum, qvod officarii furtivis manibus gregario militi surripiunt, suspendiô ac morte mulctatô, duces maximi et medioxumi, qui integros exercitus internectioni dederunt, et qui alias mille mortibus dignas proditiones commiserunt, ob affinitatem assentorum, eorumque, Rege Jeroboamo exoratô, interpositas precum fallacias, innocui, vitæ integri scelerisqve puri [pronunciantur] fortè levi mulctâ onusti.

Thesis 15.

Idola Jeroboami domestica varia sunt, sed præcipue, violatio [foederis] conjugalis, adulteriis et vagis libidinibus contaminati, quibus Deum ad implacabilem eandemque justam excitat iram, se ac domum regnatricem infandâ labe inficit, patriam ultimo discrimini exponit, hostibus devincendis haudquaquam par [aut] sufficiens, exercitu ob id genus flagitia diris quasi devoto, unde fit, ut multarum Litaniarum et supplicationum publicarum, juxta literam sed non spiritum severius injunctæ promulgationes, Deo minimè placeant, quippe qui cultum exigit atque efflagitat ἀμύαντον Jac: 1: Nec è templo in lupanar migrare unctis Domini dignum censemur. Fuge itaque Jeroboame, domesticum tuum Idolum Priapo sacrum, ut ne, ceu David et Salomon plures regni portiones 239 over samvittigheden, stønnen, bønner og suk, hvorfor undersåtterne udgyder bønner for kong Jeroboam og herskerhuset ikke fra fibrenes inderste lønkamre, men blot fra læbernes yderkanter.

Thesis 14.

Jeroboams alt for store eftergivenhed over for de fyrster og hærførere, der er overbeviste om åbenlyst forräderi, nemlig den omstyrtede krigstugt, er et mere end forbandelsesværdigt afgudsbillede, fordi det dyrkes og tilbedes, når fædrelandet står på spil, hvoraf det hænder, at når den menige soldat enten på

grund af en betydningssløs misgerning eller på grund af krav om den sold, som officererne stjæler fra den menige soldat med tyvefingre, bliver straffet med hængning og død, erklæres de største og middelstore førere, som har givet hele hære til nedhugning, og som har begået andre forræderier, værdige til 1000 (gange) døden, på grund af smigrernes nære forbindelser og - efter anråbelse af kong Jeroboam - deres bedrageriske bønners mellemkomst for uskyldige, renlivede og skyldfri, muligvis bebyrdet med en let plet.

Thesis 15.

Jeroboams hjemlige afguds billeder er forskelligartede, men især krænkelse af ægteskabsbåndet, der er besmittet med hor og løse forbindelser, hvorved han opægger Gud til uforsonlig og i lige måde retfærdig vrede, fordærver sig og kongehuset med en afskyelig plet, udsætter fædrelandet for den yderste fare, da han næppe er på højde med eller i stand til at overvinde fjenderne, da hæren er hengiven til forbandelser på grund af den art skænslor, hvorfaf det kommer, at bekendtgørelser om de mange offentlige litanier og bønner, der strengt er pålagt efter bogstaven, ikke efter ånden, på ingen måde behager Gud, som jo kræver og fordrer uplettet dyrkelse, Jakobs Brev I, og det anses ikke for værdigt for Herrens salvede at gå fra kirken til bordellet. Undgå derfor, Jeroboam, dit hjemlige afguds billede, helligt for Priapus, at du ikke som David og Salomon skal miste flere dele og lodder 240 et partes amittas, vicinisqve Philistæis cedas, atqve apud Deum jure tibi infensum indesinenter malè audias.

Thesis 16.

Vidimus, non adoravimus, sed profligavimus et prostravimus Spiritu Eliæ muniti idola hæc Jeroboami politica et Ecclesiastica: reliquum jam nunc est, [ut] perlustremus Jdola Ministrorum regiorum, Consiliariorum intimorum, [Cancellariorum], Qvæstorum, ærariorum / publicæ pecuniæ Numeratorum, summorum Commissariorum, Imperatorum ac ducum bellicorum, Secretariorum, Judicum Summorum, Provincialium et infimorum Consulum et Senatorum, Publicanorum, Scribarum, Præfectorum, et qvô demum nomine insigniantur.

Thesis 17.

Horum statuum atqve ordinum Jdola in multis convenient, qvippe qvæ et ab omnibus et singulis coluntur et adorantur contra Exod: 18. v. 21 confer psalm: 82: v. 3: seqv: suntqve horum Jdola politica Avaritia vitiorum regina ad unum omnium, dolus malus, fraudulentia, turpis et sordida sordidi lucri cupiditas, superbia atqve ambitio, pectore, ore, gestibus et vestibus declarata, abominatio pietatis, ceu qvæ rationi status adersetur, adulteria, et alienarum uxorum contrectationes, concubinatus, pellicatus, libidines vagæ, scortationes pro ludo et joco habitæ. Monopolia et alienarum hæreditatum, indultu diplomatis Jeroboami fraudulenter impetrati, rapinæ, injuriæ, fraudes, judicia ac testimonia falsa, et si qvæ sint plura millies millena millia. Hinc jura venduntur, Ecclesiæ venum exponuntur, rege frustra prohibente immò mortem minitante, munera civilia, bellica, sacra, auctioni obnoxia prostant. Venia datur corvis, vexat censura columbas; venalia jura, Templa, sacerdotes, coelum et venale, Deusqve. Patria proditur, proditio à proditorum 241 af riget og bøje dig for filistrene i nabolaget, og du skal uophørligt høre ilde hos Gud, der med rette er opbragt på dig.

Thesis 16.

Vi har set, ikke tilbedt, men vi har nedstyrtet og nedlagt disse Jeroboams politiske og kirkelige afgudsbilleder, bestyrket med Elias' ånd; tilbage står nu, at vi belyser afgudsbilleder hos de kongelige ministre, nærmeste rådgivere, kancellister, kvæstorer, skatmestre, rentemestre, højkommissærer, feltherrer og krigsøverster, sekretærer, højesteretsdommere, herredsfogeder og birkedommere, borgmestre og rådmænd, toldere, skrivere, statholdere, og med hvilket navn de end kendetegnes.

Thesis 17.

Disse stillinger og stænders afgudsbilleder mødes i meget, da de jo også dyrkes og tilbedes af alle og enhver, mod 2. Mosebog XVIII, vers 21, jf. Salme LXXXII, vers 3 ff. Der er følgende politiske afguds billede: havesyge, den lasternes dronning til det allermeste, bedrageri, skændig træskhed, smudsigt begær efter smudsigt vinding, overmod og ærgerrighed, erklæret med hjerte, mund, fagter og klæder, afsky for fromhed, ligesom den, der står i modsætning til statshusholdningen, ægteskabsbrud og befølging af andres hustruer, konkubineforhold, med hustruforhold, løse forbindelser, skørlevned, der anses for leg og spøg, monopolier og bevillinger på andres arv, der bedragerisk er opnået ved Jeroboams dokument, røverier, uretfærdigheder, svig, falske domme og vidnesbyrd, og så sandt som det er flere tusinde gange tusindfold tusind. Herved sælges rettigheder, kirker udbydes til salg, skønt kongen for gæves forbyder, nej tværtimod truer med døden; borgerlige, militære, hellige embeder er til salg, man giver ravnene tilgivelse, den plager duerne med censur; rettigheder, kirker, præster er til fals, himmelen og Gud er til fals, fædrelandet forrådes, forræderiet dækkes med forstil lelse, undskyldes, mildnes, svækkes af forrædernes svogre efter lange 242 affinibus, per longas disputationes collegiorum, Jeroboamô exoratô et blanditiis assentantium irretitî, fucô tegitur, excusatur, mollitur, extenuatur, condonatur tandem, hâc proditori injunctâ poena, ut in prædio suo, mero ac ventri indulgeat, et proditorium suum corpus omnibus deliciis ad mortem usqve conficiat. Interim miserrima, luctuosissima et calamitosissima patria, ab his latronibus, fratribus societatis incendiariæ de la Brosse laceratur, infamatur, exsugitur, spoliatur, evacuatur, et ex imis fundamentis dejicitur. Attendite coeli, vindicate, plectite, punite, et amaras radices patriæ damnosas extirpate! audite, qvæso, pietatem ingemiscentem! lugete proscripta in exilium æternum jura! dolete extorrem prudentiam, lamentamini candorem evanidum! acerbis deflete lacrimis bonorum ruinam et totalem agonizanti patriæ, sed clandestinam eversionem. Piget autem me stÿgiis hisce et infernalibus furiis ad clavum et / gubernacula regni Jeroboamici sedentibus ulterius genua flectere, iisqve vel enumerandis vel castigandis citius immori qvam immorari. Audio tamen Jdolum Avaritiæ ac δωροφαγίας rem et causam suam tutari, qvod hujus Jdoli adoratores obvertunt, se nimiis exactionibus, et impositis tributis coactos, immò propriô stipendio privatos, munera sacra, civilia, bellica licitantibus vendere. Sed nos hanc controversiam non facimus nostram, rem proinde in medio relinqimus dictô Paulinô moniti: non facienda sunt mala, ut eveniant bona.

Thesis 18.

Pergimus ad Jdola bellica eaqve numerô fere parentia, qvæ venerantur maximi, medioxumi, minimi, ut vix eis saltem enumerandis nos agnoscamus pares. Fando inaudivimus Jmperatores, duces, et officiarios, alieni Regis pecuniis, et auro exoticô corruptos, non sine perjuriô, integros exercitus hosti prodere, castella et castra suæ fidei ac tutelæ commissa dedere, regionem vel proprii Regis, vel qvam ille justis 243 diskussioner i kollegierne, efter at Jeroboam er anråbt og indfanget af smigrernes smiger, eftergives, efter at forræderen omsider har fået pålagt denne straf, at han kan hengive sig til drik og frådseri på sit gods og svække sit forræderiske legeme med alle delikatesser indtil døden; i mellemtíden sønderrives, bringes i vanry, antændes, udsuges, plyndres, udtømmes og nedstyrtes det såre ulykkelige, sørgelige og hjemsøgte fædreland fra de sidste grundsten af disse røvere, brødre af brandstifterselskabet de la Brosse. Giv agt, himle, hævn, straf, gengæld og udryd fædrelandets bitre farlige rødder, hør, beder jeg, den sukkende fromhed, sorg over retten, der er fordømt til evig landflygtighed, føl smerte over den landflygtige klogskab, sorg over den svindende oprigtighed, begræd med bitte tårer de godes ødelæggelse og fuldstændige, men hemmelige tilintetgørelse af det kæmpende fædreland; men jeg ærgrer mig over yderligere at bøje knæ for disse underverdenens og helvedes plagueånder, der sidder ved roret og styrepinden i det jeroboamitiske rige, og vil snarere dø end dvæle ved enten at opregne eller at straffe disse. Jeg hører dog, at dette afgudsbillede for havesyge og griskhed efter gaver så at sige beskytter sit forhold og sin sag, fordi tilbederne af dette afgudsbillede tænker på, at de, tvunget af alt for store krav og pålagte skatter, ja snarere berøvet eget

underhold, sælger gejstlige, borgerlige, militære embeder til dem, der byder; men vi forårsager ikke denne trætte, vi lader derfor vor sag uafgjort, mindet om Pauli ord: »Man skal ikke gøre ondt, for at der kan komme godt deraf.«

Thesis 18.

Nu fortsætter vi til afgudsbillederne for krig, og de mangler næsten tal, som de største, middelstore og mindste tilbeder, så at vi erkender os næppe jævnbyrdige til i det mindste at opregne dem. Vi har hørt sige, at feltherrer, øverster og officerer var blevet bestukket med en fremmed konges penge og fremmed guld, og at de ikke uden mened forråder hele hære til fjenden, overgiver forskansninger og borge, der er betroet deres troskab og beskyttelse, hærger enten deres egen konges område 244

repetit armis, flammis, incendiis, direptionibus ac cædibus, longè truculentius quam ipsum hostem devastare. Opportunum tempus negligere, et [negligenter] terere, hosti claustris inclusô elabendi rimam et occasionem aperire, ut incolumis evadat, clandestina sed nefaria literarum commercia cum hoste ulro citroqve habere, è regione occupata non hostes, sed boves et oves abigere, in publico prælio copiarum cornua confundere, ut sinistrum cornu cum sinistra fortuna haud raro sed plus vice simplici conflictetur, sopore ac somnô obrutos hosti [insulam] invadendi copiam facere, ducibus interim de suprema Dominii potestate rixantibus, [donec] superveniens Philippus aliquis, non sine ingenti strage, item dirimat, diremptum cum largo sangvine deponat. Consiliarios intimos militares prava et perversa sugerere consilia vel de tempore protrahendo, vel de exercitu dividendo, et parte ejus in medium hostium agmen immittenda, vel de urbe plusquam munitissima et humana ope vix superabili, frustra et incassum ponte fractô oppugnanda, vel de civitate Christiani alicujus Regis justo commeatu ac re frumentaria non instruenda, in qvibus et ejus furfuris sexcentis / aliis, imprudentissimarum mentium consiliis frigidis ac distractis, more vulpinum Samsonicarum, sapientissimi consiliarii bellici, ut haberit volunt, à mascula rusticorum prole bellum vel per transennam perlustrante exploduntur, deridentur, exsibilantur, et æternis diris devoventur. Porrò compertum habemus, eadem idola bellica non abstinuisse ab insidiis Regi et toti patriæ collocandis, nec non omne flagitorum genus in bello exercuisse, impunitatem tamen à plusquam nimis indulgentissimo Rege conseqvuta. Sed qvosnam Fructus ejusmodi proditionis et diuturnæ moræ, nec non præter jus fasque concessæ impunitatis sperabimus et præstolabimur? respondeo: pacem perniciosissimam, luctuosam, foedam, bonisqve deplorandam omnibus, laceratam patriam, et in suis, si non cineribus, certè suspiriis anhelantem, 245

eller det, han søger at genvinde med retfærdige våben, med flammer, ildspåsættelser, udplyndringer langt mere råt end fjenden selv, forsømmer det gunstige tidspunkt og spilder den forsømmeligt, åbner en revne og en anledning for fjenden, der var indsluttet af forskansninger, til at undvige, således at han undslipper uskadt, de har hemmelige, men skændige brevlige handler frem og tilbage med fjenden; de røver ikke fjenderne fra den besatte egn, men okser og forråd, de sammenblander hærens fløje under offentligt slag, således at venstre fløj næppe sjældent, men mere end én gang kæmper med ulykkeligt udfald, de skaffer, overvældet af søvn og dvale, fjenden adgang til at angribe øen, idet hærførerne i mellemtíden kivedes om den højeste kommandopost, indtil en eller anden Filip, der kom uventet, ikke uden et umådeligt nederlag, bilagde den bilagte strid og bragte den til ophør med et stort blodbad; de fortroligste militære rådgivere udtaenker dårlige og onde råd enten om at trække tiden ud eller om at dele hæren og sende en del af den midt ind i fjendernes slagorden eller om at angribe en mere end velbefæstet og med menneskelig kraft næppe overvindelig by, forgæves og til ingen nytte, da broen blev afbrudt, eller om ikke at forsyne en eller anden kristen konges stad med rimeligt forråd og kornforsyning, med hensyn til hvilke og dette skæls 600 andre planer, såre ukloge sinds kolde og adsplittede planer (efter de samsoniske ræves skik) de såre vise krigsråder (som de vil regnes for) udklappes, udles, udpibes og ofres til evige forbandelser af en bondesøn af mandkøn, der oplyser krigen eller snaren. Fremdeles har vi erfaret, at samme krigsafgudsbilleder ikke har afholdt sig fra at lægge baghold mod kongen og hele fædrelandet samt har udøvet enhver art skændsler i krigen, (men) at de dog ikke er blevet straffet af den mere end alt for højst eftergivende konge. Men hvilke frugter af dette forræderi og den daglige tøven samt den ustraffethed, der er tilstået hinsides ret og billighed kan vi håbe og vente på? Jeg svarer: en højst ødelæggende, sørgelig, hæslig og for alle gode beklagelig fred, et sønderrevet fædreland, som stønner, skriger og er stedt i pine - om ikke under sin aske, så til visse under sine suk, så at jeg undrer mig over, at himlenes retfærdighed ikke nedstyrter ild over disse skændige forrædere og dødbringende 246 vagientem et in agone constitutam, ut mirer, justitiam coelorum non immitere ignem in nefarios istos proditores et perniciosos consiliarios, tot malorum, totque infortuniorum fabros et autores exitialis, vel terram faucibus suis apertis eosdem deglutire et absorbere nolle. Da, qvæso, rationem, qvod non coelum et terra de iis vindictam sumat justissimam? respondeo: qvia nec in coelo nec in terra locum merentur, stygis qvippe et inferni candidati. Manet tamen in vigore suo tritum illud vicinorum nostrorum Danorum puta, proverbium: Mand henger de smaa tyfve och lader de store gaae.

Thesis 19.

Jam ad Jdola in Bethel collocata, seu Ecclesiastica, qvæ Ecclesiam Dei infestant; animadvertisimus enim Pontifices ac Rabbinos Judæorum, non minoribus sed vel paribus vel longè deterioribus excellere vitiis; qvippe qvorum haud ita pauci sunt tepidi non Deo ministrantes, sed Jeroboamo et ministris Regiis, more Parasitorum, mimorum atqve adulatorum blandientes, caudam vulpinam ad cuiusvis nutum vibrare. Dupliciâ autem heic offendimus Jdola vocationis scilicet et administrationis. Item, Pontifices nostri, posthabitâ Ecclesiâ ejusdemqve curâ et custodiâ, in novam nobilitatis formam et Metamorphosin conversi, alienis [eisqve mundanis] superbunt plumis, Δωροφαγίας flatu ac χενοδοξίας fastu insaniunt Matth: 6: v: 2 et seqv: Matth: 23 per totum / Philargyrias (φιλαργυρίας) flammis ac incendiô consumuntur, ut mirum sit, qvod non in cineres abeant et vaporem. Miseros et in omni ævo flebiles Pastores sibi subjectos justô gravius affligunt, ceu κατακυριεύοντες τῶν χλήρων, [1. Pet. 5: v: 3:] exhauriunt, et præter jus et æqvum, impositis tributis evacuant, et pessundant, ut Jeroboamo et summis ejus Commissariis adulentur, propriaqve compleant marsuppia, ubi miseri Pastores bestias illas Papales adorare et muneribus onerare, coguntur, regulis ipsorum, qvid inqvac, 247 råder, ødelæggende smede og ophavsmænd til så mange onder og så mange ulykker, eller jorden med sine åbne svælg ikke ville opsluge og optage samme. Giv, beder jeg, grunden til, at himmelen og jorden ikke tager den mest retfærdige hævn over dem; jeg svarer: eftersom de hverken fortjener plads i himmelen eller på jorden - de er jo underverdenens og helvedes kandidater - forbliver dog vore naboers, nemlig danskernes gængse ordsprog i kraft: Man hænger de små tyve og lader de store gå.

Thesis 19.

Nu til de afguds billeder, der er opstillet i Bethel, eller de kirkelige, der truer Guds kirke; thi vi bemærker, at bisperne og jødernes rabbiner ikke udmaørker sig ved mindre, men enten ved samme eller langt værre laster (af hvilke jo således næppe få er lunkne), idet de ikke tjener Gud, men Jeroboam og de kongelige ministre og smigrer efter snyltekæsters, skuespilleres og spystslikkeres skik og logrer med rævehalen efter enhvers nik. Men her støder vi på dobbelte afguds billeder, nemlig kaldets og forvaltningens. Fremdeles bryster vore bisper sig under til sidesættelse af kirken og omsorgen for og værnet af samme, idet de har forandret sig til en ny fornemheds form og skikkelse, af fremmede og for dem verdslige fjer, de raser af opblæsthed og griskhed, ærgerrighed og stolthed, Matthæus VI, vers 2 ff., Matthæus XXIII i sin helhed; de fortærer af pengebegærrets flammer og ild, så at det er forunderligt, at de ikke går under i aske og damp; de hjemsøger alvorligere end retfærdigt de ulykkelige og til enhver tid beklagelige præster, der er underkastet dem, og udplyndrer dem som dem, der behersker gejstigheden, 1. Peters Brev V, vers 3, og de udsuger og ødelægger dem med pålagte skatter ud over ret og billighed, for at de kan krybe for Jeroboam og hans højeste kommissærer og fylde deres egne punge, hvor de ulykkelige præster tvinges til at tilbede de papistiske dyr og belæsse dem med gaver, idet deres underkonger (hvad siger jeg?), deres svende, ikke bliver forbrigået eller lades uden gaver; 248 familis non præteritis nec indotatis. Qvalis enim Dominus, talis servus, Matth: 8: v: 9: Etenim prædæ ac rapinæ seu cornix in luco vel sylva glocitans, ceu vulpes anseribus inhiant retia tendit; superbiæ, ambitionis et arrogantiæ flatu et fastu haud secus ac massa, Pistoris, Os: 7: v: 4: intumescunt; in typos seculares, profanos ac politicos prorsus transfusi, pastorees gregis dominici at alios sacrorum Ministros haud aliter ac περικαθάρμαία, pro nihilo habent et flocci aestimant; commodis Pastorum aut Ecclesiæ ejus, qvi jus in omnes habet, neutiqvac invigilant. Sicut autem agricolæ larvas et terriculamenta in frugibus atqve agris ad abigendum aves [erigunt] et exponunt, ità hi Pastorum strigiles et ministrorum sacrorum flagella ceu ἀλλότριοι επίσκοποι se Ecclesiæ ac ministrorum terriculamenta venditant et turgidi pronuntiant. Sed detrahite leoninam pellem, ut interius latens vulpes in lucem protracta prodeat. Qvid, qvæso, agunt, qvid meditantur, qvid moliuntur ad Ecclesiæ commodum et Dei gloriam Papales isti visitatores et inspectores? an conciones habent crebras? respondeo: non nisi funerales largis muneribus conducti? an eruditos edunt libros? respondeo: non libros sed liberos, Parentum simios ut ne ovum ovo similius? an sacra biblia doctis commentariis exponunt? neutiqvac, studiō enim [χ]ρνσοποιας intenti, Politicam et Chemicam Practicam assiduè volunt, Jeroboamo præterea inserviunt, ceu tributorum sacrorum exactores, ventri insuper ac somno dediti, insignes utinam hÿdropicos coacervant ventres, γαστ[έ]ρες ἀργά, κακαθηρία; à Chiragra tamen sunt immunes, porridge modô ipsis ducatos mille, et persentisces satis rapaces eos gestare manus, / sed tempus est, ut Jdolis illis nuntiô remissô, ad verum Deum conversi, inculpati Episcopi officiô fungantur.

Thesis 20.

Examinavimus omnium Jdola Pontificum, seu Episcoporum 249 thi således som Herren, således hans tjener, Matthæus VIII, vers 9; thi de higer efter bytte og rov ligesom kragen, der skriger i lund og skov, de blærer sig, ligesom ræven sætter snarer for gæssene, af overmod, ærgerrigheds og hovmøds opblæsthed og stolthed og puster sig op næppe anderledes end bagerens dej, Hoseas VII, vers 4, de omstøbes fremdeles til verdslige, profane og politiske typer; de regner hyrderne over Herrens hjord og andre medhjælpere ved kirkerne for intet, næppe anderledes end skarn, og vurderer dem til en døjt, og de drager aldeles ikke omsorg for præsterne eller hans kirkes tarv, som har ret over for alle. Men ligesom landmændene rejser og opstiller masker og skræmsler i kornet og markerne for at forjage fuglene, således tilbyder disse præsternes strigler og kirkernes tjeneres piske sig ligesom fremmede biskopper som kirken og de helliges medhjælpers skræmsler og forkynner det svulstigt. Men drag nu skindet af løven, at den ræv, der skjuler sig derunder, bliver afdækket og kommer frem i lyset. Hvad gør de, beder jeg, hvad tænker de på, hvad pønser de på til kirkens fordel og Guds ære, disse pavelige visitatorer og feltherrer? Mon de holder hyppige prædikener? Jeg svarer: ikke undtagen ligprædikener, købte med store gaver. Mon de frembringer lærde bøger? Jeg svarer: ikke bøger, men børn, forældrenes aber, at et æg ikke er mere lig et æg. Mon de fremlægger de hellige bibelske sager med lærde kommentarer? Jeg svarer: ingenlunde, thi de er optaget af iver efter guldmageri, de overvejer vedvarende politisk og kemisk virksomhed, desuden er de Jeroboam til tjeneste som opkrævere af de gejstlige skatter, yderligere hengivne til mad og søvn, de ophober fremtrædende maver (gid de var vattersottige!), dovne maver, slette vilddyrl. De er dog fri for gigt i hænderne, ræk dem blot 1000 dukater, og du vil føle stærkt, at de har tilstrækkeligt begærlige hænder, men det er tid, at de siger sig løs fra disse afgudsbilleder, vender sig til den sande Gud og udøver deres embede som ulastelige biskopper.

Thesis 20.

Vi har nu undersøgt alle ypperstepræsters eller jødiske biskoppers afgudsbilleder i Jeroboams rige; vi vil omsider hilse rabbinerne eller 250
Judaicorum in regno Jeroboami: salutabimus jam tandem Rabinos seu Synagogæ magnæ præfectos, dictos alias Gymnosophistas, Druidas, Professores etc: qvi antè laudatis Pontificibus ad amussim in omni vitiorum illuvie et consortio ὄμοψηφοι existunt. Qibus, obsecro, studiis distracti et occupati tenentur boni viri? respondeo: ἀπροσωπολέπτως annuas disputationes nunquam habent, qvippe quas aeterno ostracismo mulctarunt, et ceu venenum præsentaneum ad extremas Indiæ oras proscripterunt. Publicas freqventer negligunt prælectiones, nullæ aperiunt collegiæ, nec consiliis, nec auxiliis, nec ulla ope studiosæ juventuti succurrunt. Sed, vice versa, miseros cives horrendarum legum idolis gestandis aggravant, ambitionis, avaritiæ, arrogantiæ tumore et fastu omnes etiam profanissimos Politicos longis post se relinqunt parasangis, ut verear, nè ilia tumidis aularum rumpantur Simiis. Non in libris, unò tamen vel alterò saniore excepto, ut Rabbi Jehuda Haccadosch et Rabbi Levi Bengersen, sed in liberis more Pontificum conficiendis, toti sunt occupati; ad quod naturæ opus si nec propriæ sufficerint vires, nec confectio alchermes perditas restaurare valuerit, certè tamen profectò non defuturi sunt Collegæ Parastatæ, σύνεργοι, coadjutores et Symbistæ in Cathedra domestica suppetias allaturi. Sed do instantiam: nonne studiosus in Consistorio judicant, mulctant, increpat, carceri [mancipant]? nonne attestaciones vendunt, et dimissiones habent venales, nonne cives gladiò, qvô tamen hi agonizantem patriam ab orco revocârunt, satis fastuose exuunt, nonne per πολυπραγμοσύνην, vacuis relictis Academicis in Comitia et Politica idola avolant? nonne cibô putridô et corruptissimô in communitate miserorum civium ventres effarsiendos curant auro Oeconomi corrupti? nonne titulos deponunt Academicos, ceu ascititia dignitate politicâ longè inferiores? respondeo: / concedo totum argumentum. Tuum autem est lugere, Prophetas in Saulos esse conversos, et angelos lucis, per stygiam 251 den store synagoges forstandere, også kaldet brahminer, druider, professorer o.s.v., som på striben er enige med de foran lovpriste biskopper i hele det smuds og fællesskab af laster. Jeg besværer jer, med hvilke studier er de gode mænd sysselsat og optaget? Jeg svarer: uden persons anseelse, de holder aldrig årlige disputatser, som de jo har straffet med evig ostrakisme og ligesom hurtigvirkende gift har landsforvist til Indiens fjerneste kyster. De forsømmer hyppigt de offentlige forelæsninger. De åbner ingen kollegier. De kommer hverken den studerende ungdom til hjælp med råd eller dåd eller nogen indflydelse, men plager omvendt de ulykkelige akademiske borgere med skrækkelige loves afgudsbilleder, som skal tilbedes. De lader ligeledes alle de mest verdslige politikere bag sig med lange parasanger, hvad angår ærgerrigheds, havesyges, hovmøds opblæsthed og stolthed, så at jeg frygter, at maverne sprænges på disse opblæste hofaber. De er alle optaget, ikke af at fuldende bøger (dog undtaget en eller anden mere fornuftig

som rabbi Jehuda Haccadosch og rabbi Levi Bengersen), men af at gøre børn, til hvilket naturligt arbejde, hvis hverken egne kræfter slår til eller forfærdigelsen af Alkermes kan genoprette de tabte kræfter, de til visse dog i sandhed ikke vil savne kolleger, assistenter, medhjælpere, koadjutorer og medpræster, som vil bringe hjælp på den hjemlige talerstol. Men jeg gør indvending. Mon ikke de i konsistorium dømmer, straffer, håner, kaster de studerende i fængsel? Mon ikke de sælger attestatser og har dimissioner til salg? Mon ikke de tilstrækkeligt hovmodigt berøver de akademiske borgere den kårde, hvormed disse dog har kaldt det stønnende fædreland tilbage fra underverdenen? Mon ikke de flyver til forsamlinger og politiske afguds billeder af nyfigenhed og efterlader de akademiske lærestole tomme? Mon ikke de sørger for, at de ulykkelige akademiske borgers maver i kommunitetet mættes med skiden og såre fordærvet føde, bestukket af økonomens guld? Mon ikke de aflægger de akademiske titler som langt ringere end anmasselse og politisk værdighed? Jeg svarer: Jeg opgiver hele beviset; men det tilkommer at sørge over, at profeter er blevet omvendt til Saul'er, og at lysets engle ved underverdenens forvandling ikke så meget er blevet omformet som omskabt til Satans masker og skikkeler.

252

metamorphosin, in larvas et formas Satanæ non tam esse transformatos, qvam transsubstantiatos.

Coronidis locô Zedechiam 1: Reg: 22: Achabi concionatorem aulicum benevolo lectori depingam; hic qvidem genuinum Prophetam et Boanerges se venditat, sed simulat, in vitia qvidem generaliter et in speciem intonat et invehitur, sed nec cameram Achabi intrare, vitia privatim reprehensurus, nec in confessionibus privatis aut colloqviis secretioribus more ac Zelô Johannis Luc: 3: increpare, objurgare, iram Dei minitari delinqventi Herodi sustinet. Huc accedit, qvod avis illa Salomonis Eccl: 10: v: 20 in aurem mihi mussitavit, bonum hunc virum longiores habere manus, et munus ac vicem Secretarii haud rarò non rogatum supplere, oblatam Regis monetam haudqvaquam spernere. Sed depone, qvæso, ista idola et inde tibi Eliæ ac Johannis Heroicum Spiritum; qvod si no feceris, Deus sangvinem impii in peccatis suis monentis, et à te justâ haudqvaquam severitate moniti, aut ad meliorem vitæ frugem reducti, à te certô certius reqviret, et qvidem in extremis mundi flammis exurendi.